

Banyoles en l'objectiu dels Mateu

– He fet més de mil casaments.
 – Jo n'he fet més de mil cinc-cents.
 – Però és que en aquell temps només es feien fotos pel casament la gent més rica, i avui se'n fa tothom.

Aquesta conversa entre Josep Maria Mateu i Tarafa i un fotògraf relativament jove de Banyoles en la inauguració de l'exposició «Els Mateu. Cent anys de fotografia a Banyoles» als locals del Tint –local inaugurat fa 25 anys i recuperat de nou amb aquesta exposició, després de deu anys d'estar tancat al públic– no fa sinó reforçar l'oportunitat d'aquesta selecció de fotografies en blanc i negre de Mateu i del seu pare, Francesc Mateu i Duran.

Josep Maria Mateu, que ha complert fa poc 80 anys, ha tret nous negatius a partir de les grans plaques de vidre de 13 x 18 fetes pel seu pare i conservades molt acuradament per ell, i còpies a 30 x 40 cm de 200 originals, dels milers que conserva, d'una qualitat remarcable, que parla per ella mateixa d'una feina ben feta i un esperit de superació envejables.

Lluís Martí, que col·lecciona amb gran cura fotografies de Banyoles i comarca i porta des de fa temps l'Arxiu Fotogràfic del Centre d'Estudis Comarcals, com abans ho havia fet Antoni Bramon, ha coordinat amb aquest i amb el tècnic de Cultura de l'Ajuntament de Banyoles Jordi Bosch aquesta esperada exposició, que reuneix durant un mes 160 obres i que ha vist desfilar els dies de la festa major una munió de

visitants satisfets de veure gent coneguda, fets recordats o quasi oblidats i visions personals de paisatges familiars per a tothom però en situacions excepcionals, com l'estany glaçat per la Candelera del 56 o desbordat a la tardor del 65.

El recull ofereix la possibilitat de veure en aquest local emblemàtic de la ciutat de l'estany, per tot el que representa, l'arqueta de Sant Martirià a partir d'una placa de vidre de l'any 13 d'una qualitat excepcional, i el seu robatori l'any 1980, o la recuperació, el trasllat i l'enterrament dels negats aquell mateix any; un seguit de retrats de personatges força populars o coneguts, com en «Pepet Lero» (1952), mossèn Lluís G. Gonstans i Jaume Butinyà (1991); les 40 hores (1960), el casal d'estiu (1962) o la propaganda governamental (1964); l'enterrament de mossèn Constans (1955) i l'homenatge als compositors banyolins a Ceret l'any 1958; la plaça de les Cases Barates l'any 1955 o l'església de Porqueres abans i després de la restauració l'any 1959; i finalment una sèrie

Josep Maria Mateu i Tarafa.

d'equips i competicions esportives dels anys 50. Són algunes de les moltes mostres de l'encert «històric» d'aquesta memorable exposició, on tothom es pot veure una mica reflectit.

Les entitats organitzadores n'han editat també un acurat catàleg que reuneix 40 imatges, precedides per unes breus presentacions biogràfiques dels dos fotògrafs a càrrec del cronista oficial de la ciutat, Antoni Maria Rigau i Rigau, per a qui «admira no només la qualitat de l'obra, sinó també el mètode rigorós del seu arxiu i la coherent classificació temàtica», paraules que, com fa Tino Soriano tot seguit, no puc sinó certificar. Aquest ressalta també l'agudesia visual com a clau de l'impressionant llegat iconogràfic que els Mateu aporten a la història de la ciutat («potser el poble de Catalunya que té més fotògrafs per metre quadrat»).

El Salt d'en Vila glaçat (Banyoles, 1956).

Efectivament, a causa d'aquesta densitat, els organitzadors ja es plantegen per a l'any que ve una col·lectiva dels altres fotògrafs locals morts, que segur que serà benvinguda i permetrà veure conjuminades la qualitat artística i el valor documental de la fotografia en blanc i negre, al costat d'aquest estany que li proporciona un colorit excepcional, tant pel que hi ha com pel que hi passa a dins i a fora, i d'aquesta plaça que ens permet per uns dies gaudir sota els seus plàtans de les notes precioses de sardanes com *Somni*, *Al·legoria*, *Aplec de tardor* i *La festa de Sant Martí*.

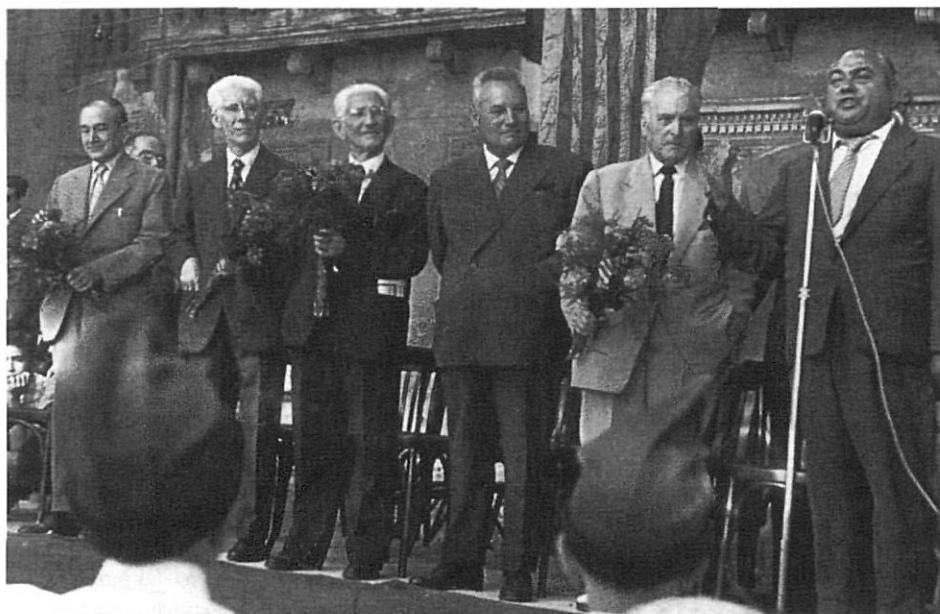
Homenatge a compositors de sardanes banyolins (Ceret, 1958).

L'exposició em suggereix, entre d'altres, dues reflexions de tipus tècnic i personal:

Primer: Fa un segle uns pocs fotògrafs feien servir plaques de vidre de 13 x 18 cm i, després d'un acurat treball de laboratori, en treien duplicats. Ara els laboratoris fotogràfics ens faciliten poder fer la primera còpia dels petits negatius de color de pas universal (24 x 36 mm) a la mateixa mida i al cap d'una hora: el petit es torna gran, però el treball és totalment automatitzat.

Segon –i va dir quelcom semblant l'alcalde de Banyoles Joan Solana en la inauguració–, la rapidesa i la qualitat humana de les imatges que ens arriben a casa a través del televisor o del vídeo, sovint deixen força a desitjar al costat d'aquestes imatges fixes en blanc i negre dels fotògrafs que ens han precedit i ensenyat a estimar aquest art de la fotografia en tots els seus vessants.

JOAN FORT I OLIVELLA